

КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО

Валентин НЕДІЛЬКО

начальник відділу підготовки прокурорів з нагляду за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних провадженнях Національної академії прокуратури України
nedilko-v-g@ukr.net

УДК 343.8

ПОДВІЙНА СИСТЕМА РЕГУЛЯРНИХ ПЕНІТЕНЦІАРНИХ ІНСПЕКЦІЙ У ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ: ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Забезпечення і реалізація прав людини набувають найбільшої актуальності саме у процесі виконання покарань. Те, що пенітенціарна система України потребує реформування, є очевидним, але воно повинно бути продуманим та законодавчо обґрунтованим.

Одним зі складових реформування пенітенціарної системи є створення органів контролю за її діяльністю. Перший крок у цьому напрямі зроблено із ухвалою Закону України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)», яким Конституцію України доповнено ст. 131-1, де зазначено, що прокуратура в Україні здійснює:

- 1) підтримання публічного обвинувачення в суді;
- 2) організацію і процесуальне керівництво досудовим розслідуванням, вирішення відповідно до закону інших питань під час кримінального провадження, нагляд за негласними та іншими слідчими і розшуковими діями органів правопорядку;
- 3) представництво інтересів держави в суді у виключних випадках і в порядку, що визначені законом.

Організація та порядок діяльності прокуратури визначаються законом.

Зважаючи на вказані зміни, функція прокуратури з нагляду за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян, з положень Конституції України виключена.

Разом з тим п. 9 Розділу XV Конституції України «Перехідні положення» викладено у наступній редакції: «Прокуратура продовжує виконувати відповідно до чинних законів функцію досудового розслідування до початку функціонування органів, яким законом будуть передані відповідні функції, а також функцію нагляду за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян, – до набрання чинності законом про створення подвійної системи регулярних пенітенціарних інспекцій».

Окремі аспекти обговорені теми у своїх публікаціях висвітлювали такі вітчизняні науковці, як: О.Р. Михайленко, М.І. Мичко, М.І. Хавронюк, А.М. Черноусов, Д.В. Ягунів. Серед зарубіжних учених ці питан-

ня досліджували: А.В. Бабушкін, Олівер Джеймс, Е.Б. Мухамеджанов, О.Е. Попова, Марі Фотель та інші.

Метою статті є з'ясування сутності та змісту подвійної системи регулярних пенітенціарних інспекцій з огляду на досвід Великої Британії, Сполучених Штатів Америки, Франції та Німеччини.

В одній із рекомендацій експертів Ради Європи, відображеній у доповіді «Оцінка в'язничної системи України» (1996 рік), зокрема, вказано, що в Україні необхідно створити інспекційний орган, який має координуватися центральними органами, бути незалежним і мати у своєму розпорядженні обласні групи, до яких входитимуть досвідчені працівники пенітенціарної системи, представники інших громадських організацій, у тому числі неурядові, а після цього скасувати інспекційні функції прокурора (п. 5.19 доповіді) [1].

Експерти, які брали участь у підготовці цієї доповіді, мали значний досвід у питаннях щодо функціонування в'язниць і представляли в'язничні служби Англії та Уельсу, Німеччини, Данії та Швеції.

Необхідно зазначити, що правова система Великої Британії суттєво відрізняється від більшості систем країн світу, у тому числі й країн Західної Європи. Має свої специфічні ознаки й інститут прокуратури. У системі державних установ Великої Британії відсутні органи прокуратури, але є служби і посадові особи, які здійснюють окремі функції, властиві прокурорському нагляду. До їх числа слід віднести Службу державних обвинувачів та Генерального аторнея, який очолює англійську адвокатуру, є головним юристом держави, радником корони та уряду. Він – вища посадова особа у сфері кримінального переслідування, здійснює верховний контроль за публічним переслідуванням, сприяє забезпеченню єдиної судової політики у цивільних і кримінальних справах. За його згодою порушуються кримінальні справи, пов'язані зі злочинами проти держави, він здійснює повноваження щодо закриття кримінального провадження тощо [2, с. 12–15].

Отже, у Великій Британії відсутня прокуратура у звичайному для нас вигляді,

а зазначені вище служби і посадові особи виконують функції кримінального переслідування та підтримання державного обвинувачення в суді.

Має свої особливості й англійська система контролю за пенітенціарною службою та налічує три елементи: головного інспектора в'язниць, незалежних контролюючих рад (рад візитерів) і Омбудсмана з прав ув'язнених. Всі вони призначаються міністром внутрішніх справ і підзвітні йому.

Головний інспектор в'язниць проводить планові відвідування кожної в'язниці один раз на 5 років. Проте у випадках виявлення суттєвих недоліків у роботі в'язниці інспектор відвідує цю установу позапланово для з'ясування стану виконання його рекомендацій. Про відвідування складається доповідь, яка надсилається міністру внутрішніх справ.

Мета роботи візитерів – контроль за дотриманням принципів чесності і гуманності стосовно ув'язнених, дисципліни, захисту інтересів працівників в'язниць. Права візитерів зафіксовані у «Тюремному акті» 1972 року, відповідно до якого предметом перевірки відвідувачів є дотримання вимог до харчування, праці, освіти, медичного забезпечення, матеріально-побутових умов. Проте вони не є захисниками інтересів адміністрації в'язниць та ув'язнених, а діють в інтересах всього суспільства.

Кандидат у члени Ради візитерів подає заяву, на конкурсній основі проходить відбір і призначається членом Ради візитерів міністром внутрішніх справ Великої Британії із зазначенням в'язниці, яку він повинен відвідувати. Візитери працюють на громадських засадах і повинні бути присутніми у в'язниці не менше 8 годин на місяць. Візитер має право у будь-який час відвідувати в'язницю і мати доступ до всіх приміщень. Якщо начальник установи не вирішує проблемне питання, то візитер доповідає про це начальнику Головної служби в'язниць (міністру в'язниць). Проте такі ситуації трапляються не часто, оскільки візитери намагаються вирішити всі питання з начальниками в'язниць. Всі члени Ради візитерів постійно підвищують кваліфікацію.

Правом відвідувати в'язниці наділений також Омбудсман з прав ув'язнених. Він проводить перевірки за їхніми скаргами, зустрічається з членами Ради візитерів, залучає їх до перевірок. Крім Омбудсмана з прав ув'язнених у Великій Британії діє і парламентський Омбудсман, який розглядає скарги, подані членам парламенту, проте лише після розгляду їх Радою візитерів [3].

В останні роки контроль за пенітенціарними установами з боку судової влади посилюється. Моніторинг пенітенціарної системи здійснюють недержавні організації, зокрема такі, як: «Howard League for Penal Reform» та «Prison Reform Trust». Олівер Джеймс у своїй науковій праці доходить висновку, що до пенітенціарних установ Великої Британії застосовуються складні гібридні системи контролю, які інколи суперечать одна одній [4, с. 65, 68–69].

Представником англосаксонської правової системи є і Сполучені Штати Америки. Одне із головних місць у правоохоронній системі США посідає аторнейська служба, повноваження якої подібні до повноважень органів прокуратури. Проте аторнейська служба не наділена повноваженнями щодо нагляду за пенітенціарною службою.

У США нагляд за пенітенціарними закладами здійснює Федеральне бюро в'язниць (ФБВ), яке входить до складу міністерства юстиції, що здійснює координацію його діяльності і визначає загальні напрями розвитку. Автономія ФБВ обмежена наглядом з боку міністерства юстиції. Крім того, ФБВ є об'єктом інспектування різними контролюючими органами. Конгрес є суб'єктом контролю, який здійснює нагляд за загальним бюджетом ФБВ, а його комітети проводять розслідування та слухання. Генеральна рахункова палата ініціює розслідування у справах федеральних в'язниць з питань зловживання телефонним зв'язком, лікування в стаціонарі, насильства над в'язнями. У системі контролю за федеральними в'язницями також задіяні Офіс управління та бюджету, Офіс управління персоналом, Комісія з питань надання рівних можливостей працевлаштування, Рада з питань захисту системи заслуг, Федеральне управління з трудових питань. Починаючи з 1970-х років,

більш активно функцію контролю здійснюють суди, що розглядають скарги в'язнів, які пройшли внутрішні процедури перевірки [5, с. 56–59].

Серед неурядових інституцій у сфері діяльності ФБВ провідне місце посідає Американська асоціація виправних закладів. Її діяльність спрямована на реалізацію політики виправлення. Асоціація відстежує ефективність державної політики у виправленні, сприяє безперервній освіті і розширенню освітніх програми, що стосуються виправлення, формує позитивне суспільне сприйняття у виправній сфері [6].

Досліджуючи пенітенціарні інспекції зарубіжних країн, варто розглянути й досвід Франції та Німеччини – представників романо-германської правової сім'ї, яку інколи називають правовою системою континентальної Європи.

Організаційно прокуратура у Франції входить до складу міністерства юстиції, а структура органів прокуратури тотожна до структури судової системи. Основним завданням прокуратури Франції є здійснення кримінального переслідування на всіх стадіях процесу [7, с. 100].

Особливість французької системи кримінальної юстиції полягає в наявності судді з виконання покарань, який згідно з повноваженнями, наданими йому законодавством, має право втручатись у процес відбування покарання засудженими, в тому числі й до позбавлення волі. Він організовує нагляд за засудженими, які одержали відстрочку у виконанні вироку до позбавлення волі, вирішує питання про зміну режиму тримання засуджених до позбавлення волі, про надання їм відпустки, подає клопотання про їхнє умовно-дострокове звільнення тощо [8, с. 163].

Нагляд за виконанням законів у місцях тримання затриманих, попереднього ув'язнення, при виконанні покарань та інших заходів примусового характеру, які призначаються судом, не є функцією прокуратури Франції. Охорона прав людини в місцях позбавлення волі у Франції покладена на судові органи, а контроль за виконанням покарань здійснюють спеціальні судді з виконання покарань. Виняток становить

лише нагляд прокурора за законністю поміщення осіб у психіатричну лікарню [9, с. 118–119].

Ратифікувавши Факультативний протокол до Конвенції ООН з попередження катувань, іншого жорстокого, нелюдського та такого, що принижує гідність, поводження та покарання, прийнятий 18 грудня 2002 року на 25-й сесії Генеральної Асамблеї ООН, Парламент Франції ухвалив закон (loi № 2007–1545), яким запровадив посаду Генерального контролера місць позбавлення волі, надавши йому статус незалежного державного органу та обов'язок контролювати усі місця, де перебувають особи, позбавлені волі, стежити за дотриманням їхніх прав. Генеральний контролер має право у будь-який час відвідувати будь-яке місце позбавлення волі, здійснювати власні розслідування, вимагати від прокуратури проведення відповідного розслідування, якщо йому стануть відомі дані, які містять склад злочину. Він також має право вимагати припинення до дисциплінарної відповідальності окремих посадових осіб за службові провини. Щороку Генеральний контролер подає зведений публічний звіт президенту та парламенту Республіки [10].

Номінально в'язниці у Франції перебувають у сфері компетенції міністра юстиції, хоча зазвичай пенітенціарна система не належить до актуальних політичних пріоритетів міністра. Нагляд за нею здійснює Служба в'язниць міністерства юстиції та її регіональні управління. Розгалуженість пенітенціарної системи Франції передбачає поєднання *внутрішніх* та *зовнішніх інспекцій* з боку адміністративних органів, що є відділеннями міністерства юстиції та інших міністерств. *Внутрішні інспекції* в'язниць проводять регіональні управління Служби в'язниць, а також Інспекторат Служби в'язниць. Такі інспекції відіграють важливу роль у розслідуванні інцидентів, але вони не здійснюють щоденний нагляд за пенітенціарними установами. Генеральні інспекторати на вимогу міністерства юстиції проводять спеціальні інспектування установ попереднього затримання та в'язниць (зовнішні інспекції). Генеральні інспекторати інших міністерств наглядають

за в'язницями щодо питань, які належать до сфери їхньої компетенції, зокрема таких, як охорона здоров'я, безпека на робочому місці тощо.

Серед інших *зовнішніх* наглядових інституцій слід зазначити суди, представникам яких формально доручено відвідувати установи попереднього затримання (на практиці вони цю місію не виконують), та місцеві наглядові комітети, які створені при кожній в'язниці. До їх складу входять судді, місцеві представники, державні службовці з місцевих установ міністерства освіти, охорони здоров'я та праці, фахівці, а також представники благодійних організацій. Їхня місія полягає в розгляді питань, пов'язаних не лише зі статусом персоналу в'язниці, а й охороною здоров'я, гігієною, безпекою, умовами праці, впровадженням чинних настанов, зауваженнями та покараннями, освітою та реінтеграцією в'язнів тощо. Досліджуючи сучасні тенденції контролю у сфері діяльності пенітенціарних установ Франції, Марі Фотель доходить висновку, що *результативність комітетів обмежена, інспекторати збираються раз на рік, не впливаючи на справи, що належать до сфери їхньої юрисдикції*. Також завжди можливий, але фактично не функціонує парламентський контроль. Уряд регулярно доручає парламентським комісіям провести розслідування з питань, які становлять інтерес, але такі звіти не завжди потрібні [11, с. 75–77].

У Франції успішно діє громадський контроль. Серед найбільших неурядових організацій – «Національна асоціація відвідувачів в'язниць», яка налічує 1 200 членів, «Лист від Бове» (листування з ув'язненими), «ГРЕТА» (національна освіта), «CLIP» (інформаційний пенітенціарний клуб), французький Червоний хрест та інші. Вони ведуть боротьбу з неписьменністю ув'язнених, допомагають здобути освіту, проводять навчання з метою отримання кваліфікації, здійснюють підготовку до звільнення тощо [12, с. 6, 105, 118].

Цікавим є досвід і Німеччини, де закону про прокуратуру не існує. Основи організації і діяльності прокуратури визначаються главою 10 федерального Закону «Про судо-

вий устрій» і Кримінально-процесуальним кодексом ФРН. Прокурори прирівняні до суддів, тому на них поширюються положення ст. 97 Основного Закону ФРН (розділ IX «Правосуддя») щодо незалежності у питань зовнішнього впливу [13].

Головним предметом діяльності прокуратури у Німеччині є кримінальне переслідування, складання обвинувальних актів, надсилання їх до суду та підтримання державного обвинувачення. Також на прокурорів покладено нагляд за забезпеченням виконання вироків суду у кримінальних справах [14, с. 104–105].

М.І. Хавронюк, досліджуючи зміст нагляду за забезпеченням виконання вироків прокурорами у Німеччині, зазначає, що у німецькій прокуратурі, зокрема у відділах нагляду за виконанням вироків, працюють не лише прокурори, а й так звані рейхтспфлегери – чиновники судового відомства, які мають середню юридичну освіту та здійснюють вказаний нагляд, який включає: а) визначення, чи буде виконуватись покарання і його межі (тривалість тощо); б) власне нагляд за виконанням покарання стосовно засуджених осіб. Розпочинаючи нагляд, рейхтспфлегер пише листа засудженому, нагадуючи йому про необхідність, наприклад, сплатити штраф. Якщо засуджений ухиляється від цього, то рейхтспфлегер подає клопотання про заміну покарання на більш тяжке – ув'язнення, при цьому така заміна здійснюється автоматично, без участі суду. Якщо ж засуджений не ухиляється від сплати штрафу, а реально не може його сплатити, то рейхтспфлегер замінює штраф громадськими роботами і знаходить установу, де має відпрацювати засуджений. Якщо йдеться про покарання у виді ув'язнення, то рейхтспфлегер з'ясовує під час бесіди із засудженим необхідні обставини і залежно від того, наскільки той психологічно готовий до відбування покарання, вирішує, до установи якого режиму його направляти. Після відбування двох третин строку покарання прокурор повинен перевірити, чи не підлягає засуджений умовно-достроковому звільненню від покарання і за результатами перевірки направляє висновок до суду про можливість звільнення. Прокурор чи рейхтспфлегер може перевірити факт три-

мання в ув'язненні лише певної особи. Загальні ж умови тримання осіб в ув'язненні (чи не тримають неповнолітніх разом з дорослими, а жінок разом з чоловіками, чи є належними умови проживання, соціального забезпечення тощо) – це компетенція міністра юстиції Землі та утворюваних при міністрів юстиції спеціальних відомств з питань виконання покарань. Нагляд за триманням осіб в установах попереднього ув'язнення прокурор також не здійснює. Його здійснює суд, а щодо умов тримання взагалі – міністерство юстиції [13].

Ґрунтовно дослідив механізм контролю за німецькою пенітенціарною системою Мартін Лодж, який зазначає, що система нагляду (нагляд і контроль науковець вживає як тотожні поняття) за пенітенціарною системою відображає базові елементи німецької системи федералізму, та наводить три рівні нагляду. *Перший* визначається федеральним законом – законом про виконання покарань 1977 року, у ст. 151 якого визначено, що нагляд за в'язницями мають проводити відповідні управління юстиції земель. *Другий*, міжурядовий, рівень передбачає кооперацію різних німецьких земель, формальне та неформальне визначення стандартів у формі директив та більш неформальну координуючу стандартизацію. У директивах федерального рівня, узгоджених міністрами юстиції Земель, містяться вимоги до частоти відвідувань регуляторними органами пенітенціарних установ, щоб завжди бути «поінформованими про все, що відбувається у в'язниці», водночас окремі Землі мають право регулювати доступ громадян до інформації. *Третій* рівень включає нагляд за в'язницями з боку певних Земель. Єдиного підходу до контролю за в'язницями в Німеччині не існує; натомість діє шістнадцять різних систем регулювання в'язниць, які розрізняються за «соціал-демократичною» (і «ліберальною») та «християнсько-демократичною» інтерпретаціями застосування загальних параметрів федерального закону.

Зокрема, вчений зауважує, що за діяльністю в'язниць у Німеччині зберігаються різні моделі контролю: суди, у віданні яких перебувають заклади позбавлення волі, фінансові та аудиторські служби, Дер-

жавна Рада працівників в'язниць, Комітет з розгляду скарг, громадські установи, підприємства. Значною мірою дорадчу й наглядову діяльність здійснює Рада (так звана *Beiräte*). Зазвичай до неї входять пересічні громадяни і місцеві представники парламенту Землі, представники організацій соціального забезпечення та інколи – бізнесових структур. Ці організації було створено з метою забезпечення зовнішнього нагляду таким чином, щоб до них безпосередньо могли звертатися в'язні. До кінця ХХ століття вони здебільшого перетворилися на

інституції, що надають поради начальникам в'язниць [15, с. 69–75].

Підсумовуючи викладене, зазначимо, що вітчизняний законодавець віддає перевагу англосаксонській системі права з її внутрішнім та зовнішнім контролем за діяльністю пенітенціарних установ. Він має визначити, якою саме бути подвійній системі регулярних пенітенціарних інспекцій в Україні. Але будь-які зміни не повинні руйнувати накопичений упродовж багатьох років досвід функціонування налагоджених правових механізмів.

Список використаних джерел:

1. Оцінка в'язничної системи України: доповідь місії експертів Ради Європи в Україну у червні та серпні 1996 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: ukrprison.org.ua/files/docs/1205908692.pdf
2. *Мухамеджанов Э.Б.* Прокуратура в зарубіжних країнах: учеб. / Э.Б. Мухамеджанов. – Алмата: Нур-пресс, 2005. – 284 с.
3. *Бабушкин А.* Тюрмы Великобритании / А. Бабушкин [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://zagr.org/474.html>
4. Англія та Уельс: поєднання нагляду з конкуренцією між державним та приватним сектором // Контроль в органах виконавчої влади в сучасних умовах / [Олівер Джеймс; упоряд.: Кристофер Гуд, Олівер Джеймс, Б. Гай Пітер, Колін Скот]; пер. з англ. – К.: К.І.С., 2006. – 274 с.
5. Федеральні в'язниці США: бюро сімейної взаємності в «уряді незнайомих» // Контроль в органах виконавчої влади в сучасних умовах / [Ар'єн Бойн та Олівер Джеймс; упоряд.: Кристофер Гуд, Олівер Джеймс, Б. Гай Пітер, Колін Скот]; пер. з англ. – К.: К.І.С., 2006. – 274 с.
6. American Correctional Association 2014 [Electronic source]. – At available: URL:http://www.aca.org/ACA_Prod_IMIS/ACA_Member/About_Us/Our_Mission/ACA_Member/AboutUs/MissionStatement_home.aspx?hkey=7a39e689-8de2-47d4-a7d4-93cce9442142
7. *Михайленко О.Р.* Прокуратура Франції: становлення та повноваження / О.Р. Михайленко // Право України. – 2000. – № 2. – С. 100–102.
8. *Сандевуар П.* Введение в право / П. Сандевуар. – М.: Интратэк-Р, 1994. – 324 с.
9. *Мичко М.* Завдання та функції прокуратури в країнах Європи / М. Мичко // Вісник прокуратури. – 2011. – № 5. – С. 108–120.
10. *Черноусов А.* Генеральний контролер місць позбавлення волі у Франції / А. Черноусов [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://khisr.kharkov.ua/index.php?id=1329129745>
11. Франція: неефективний нагляд у сфері компетенції генеральних інспекцій // Контроль в органах виконавчої влади в сучасних умовах / [Марі Фотель; упоряд.: Кристофер Гуд, Олівер Джеймс, Б. Гай Пітер, Колін Скот]; пер. з англ. – К.: К.І.С., 2006. – 274 с.
12. *Попова Е.Э.* Общественный контроль и его реализация в учреждениях уголовно-исполнительной системы: учеб. / Е.Э. Попова, А.И. Абатуров. – М.: Международный юридический институт, 2012. – 288 с.
13. *Хавронюк М.* Прокуратура по-німецьки: закону немає, а орднунг є / М. Хавронюк [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.zakonoproekt.org.ua/prokuratura-po-nimetsjki-zakonu-nemaje-a-ordnugh-je_.aspx

14. *Михайленко О.Р.* Прокуратура Федеративної Республіки Німеччина: становлення та повноваження / О.Р. Михайленко // *Право України*. – 2000. – № 5. – С. 104–105.

15. Німеччина: нагляд і взаємність – марні зусилля в межах традиції правової держави // *Контроль в органах виконавчої влади в сучасних умовах* / [Мартін Лодж; упоряд.: Кристофер Гуд, Олівер Джеймс, Б. Гай Пітер, Колін Скот]; пер. з англ. – К.: К.І.С., 2006. – 274 с.

Валентин НЕДІЛЬКО

ПОДВІЙНА СИСТЕМА РЕГУЛЯРНИХ ПЕНІТЕНЦІАРНИХ ІНСПЕКЦІЙ У ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ: ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА

У статті розглянуто досвід Великої Британії, Сполучених Штатів Америки, Франції та Німеччини у зв'язку зі змінами у Конституції України щодо правосуддя та вживанням вперше у законодавстві поняття «подвійна система регулярних пенітенціарних інспекцій» для з'ясування змісту зазначеної системи контролю.

Ключові слова: подвійна система інспекцій; контроль за пенітенціарними установами; зарубіжний досвід інспекцій установ.

Валентин НЕДІЛЬКО

ДВОЙНАЯ СИСТЕМА РЕГУЛЯРНЫХ ПЕНИТЕНЦИАРНЫХ ИНСПЕКЦИЙ В ЗАРУБЕЖНЫХ СТРАНАХ: СРАВНИТЕЛЬНАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА

В статье рассматривается опыт Великобритании, Соединенных Штатов Америки, Франции и Германии в связи с изменениями в Конституции Украины относительно правосудия и использованием впервые в законодательстве понятия «двойная система регулярных пенитенциарных инспекций» с целью выяснения содержания указанной системы контроля.

Ключевые слова: двойная система инспекций; контроль за пенитенциарными учреждениями; зарубежный опыт инспекций учреждений.

Valentyn NEDILKO

DUAL SYSTEM OF REGULAR PENITENTIARY INSPECTIONS IN FOREIGN COUNTRIES: COMPARATIVE CHARACTERISTIC

The amendments to the Constitution of Ukraine concerning justice were adopted and such word-combination as «dual system of regular penitentiary inspections» was used for the first time. Therefore, this paper examines the experience of the UK, the USA, France and Germany to define the essence of mentioned system.

Keywords: dual system of inspections; control over the penitentiary institutions; foreign experience in inspection of institutions.

